

DEKLARACE

Evropská unie bude v blízké budoucnosti projednávat různé nové iniciativy ke zdokonalení kontrol osob, které do Evropské unie přijíždějí nebo z ní odjíždějí. Tři sdělení Komise z nedávné doby¹ mají za cíl zahájit diskusi o dalších krocích v oblasti správy hranic, o vytvoření Evropského systému sledování hranic (European Border Surveillance System) a vyhodnocení systému Frontex.

Spolu s opatřeními, která již zavedena byla nebo se tak má brzy stát, a jejichž cílem je zdokonalit sledování cestujících pro účely kontroly hranic, vízové politiky a prosazování práva, signalizují tato tři sdělení zřetelným způsobem trend směřující k plné kontrole a sledování osob, které vstupují do schengenského prostoru nebo ho opouštějí, a to bez ohledu na jejich státní příslušnost.

Ačkoliv je účinná správa hranic nezbytná k ochraně Unie proti možným hrozbám, nikdy by neměla zasahovat nevyváženým způsobem do práv a svobod cestujících a především ne do jejich práva na soukromí. Sledování cestujících musí být odůvodněné a lze ho povolit jen ve výjimečných případech a za oprávněným a konkrétním účelem. Jakékoli všeobecné sledování představuje nepřijatelné riziko pro svobodu jednotlivce.

Další věc, o které je potřeba přemýšlet, je skutečnost, že koncept je založen na nedůvěře vůči cestujícím, kdy vybraní „důvěryhodní“ cestující jsou oddělováni od ostatních, kteří jsou dokonce považováni za možné porušovatele zákona. To se týká prověřování před vstupem a u vstupu do odletového prostoru, kontroly překračování hranic a automatizovaného zpracování specifických údajů o cestujících. Tento koncept jen málo přispívá k naplňování myšlenky „symbolického účinku představení EU coby organizace otevřené vůči ostatnímu světu“², uvedené ve sdělení Komise a je vůbec sporné, zda zapadá do hodnotového systému Evropské unie.

Konference již vyzvala členské státy Evropské unie, Komisi, Radu a Evropský parlament, aby nejprve vyhodnotili, zda dosavadní právní opatření jsou zavedena a prováděna účinným způsobem³. S novými návrhy by se mělo přicházet, jen pokud takový nový krok lze podpořit jasným důkazem.

Účinnost uplatňování stávajících právních opatření nebyla doposud vyhodnocena a nebyly předloženy ani spolehlivé podklady, které by podporovaly potřebu nových systémů nebo svědčily o nutnosti doplnit probíhající iniciativy v této oblasti.

Informace, kterou Komise o zamýšlených systémech podala, neprokazuje jasným způsobem jejich účinnost. Vzhledem k tomu, kolik nás zavedení nových zařízení jako je systém vstup-výstup bude stát, přímo i nepřímo, na svobodě a volnosti, nemluvě o finančních aspektech, měl by existovat přesvědčivý doklad, že takový systém je nejvhodnější odpovědí na problém, který má řešit.

Jelikož se zdá, že tomu tak není, vyzývá konference Evropskou unii, aby pečlivě zvážila potřebnost a vyváženost jakékoli další akce ve světle výše uvedených připomínek a zvláštní pozornost přitom věnovala zamýšleným návrhům ve sděleních Komise.

¹ KOM (2008) 67 v konečném znění, KOM (2008) 68 v konečném znění, KOM (2008) 69 v konečném znění.

² KOM (2008) 69 v konečném znění, str. 6.

³ Larnacká deklarace o použitelnosti, květen 2007.